

Naturvernforbundet
i Nordland

Polarsirkelen Friluftsråd

Fauske kommune
Torggata 21, Fauske
postmottak@fauske.kommune.no

Fauske, 31.03.2021

Dette brevet sendes på vegne av Salten Naturlag, Naturvernforbundet i Nordland og Polarsirkelen Friluftsråd,

Klage på kommunestyrets vedtak i sak 030/21 Forslag til nye satser utfartsparkering

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Nordland er et samarbeidsnettverk for 14 natur- og friluftsansjoner med over 22 000 medlemmer. Vårt mål er å ivareta natur- og friluftsansjensene i Nordland fylke ved å styrke og fremme ansjensenes arbeid, være en møteplass for samarbeid og en arena for kompetansebygging for natur- og friluftsansjensene med sitt virke i regionen.

Det vises til kommunestyrets vedtak i sak 030/21 *Forslag til nye satser utfartsparkering*. Vedtaket ble fattet på kommunestyremøte 11. mars 2021. I henhold til forvaltningsloven § 29 er fristen for å klage «3 uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem til vedkommende part. Skjer underretningen ved offentlig kunngjøring, begynner klagefristen å løpe fra den dag vedtaket første gang ble kunngjort».

FNF Nordland har ikke blitt underrettet om vedtaket, men er blitt kjent med det gjennom media og ved mottatte henvendelser fra brukere og friluftslivsutøvere. Den 29.3.21 sendte vi en forespørsel til Fauske kommune for å få angitt en dato for klagefrist, men vi har ikke mottatt svar på denne. For å være på den sikre siden sender vi klagen innen tre uker fra vedtaket ble fattet. Siden det er kort frist og påske har dette medført noen ulemper, som blant annet flere tilslutninger fra ansjensene.

Bakgrunn for klagen

FNF Nordland har mottatt flere henvendelser hvor det blir etterspurt kommunens hjemmelsgrunnlag for å innføre parkeringsavgift i utfartsområder. Det er samtidig etterspurt om nivået på satsene kan forsvares og om lovverket kan regulere dette. FNF Nordland har kommet frem til at kommunen har hjemmel til å innføre parkeringsavgift ved utfartsområder, men at formålet og nivået på satsene ikke er i henhold til bestemmelsene i friluftslvsloven. FNF Nordland påklager med dette vedtaket.

Innledning

FNF Nordland og våre tilsluttede ansjensjoner er opptatt av at utfarts- og friluftslvsområder er tilgjengelig for alle, uavhengig av sosioøkonomisk status. Vi mener parkeringsavgifter og høye avgiftssatser vil øke terskelen for allmennhetens tilgang til naturen. Videre vil det være i strid med

Samarbeidsnettverk mellom natur- og friluftslvsansjensjoner
nordland@fnf-nett.no | Eiaveien 5, 8208 Fauske | 908 06 146
ansjensjonsnummer 983 267 998 | www.fnf-nett.no/nordland

friluftslovens formål som er "å verne friluftslivets naturgrunnlag og sikre allmenhetens rett til ferdse, opphold mv. i naturen, slik at muligheten til å utøve friluftsliv som en helsefremmende, trivselsskapende og miljøvennlig fritidsaktivitet bevares og fremmes." For høye parkeringsavgifter kan reelt sett hindre utøvelse av friluftsliv ettersom bruk av bil er viktig og avgjørende for å oppsøke friluftslivsområdene.

Etter det vi er kjent med er det 6 utfartsområder dette gjelder og minimumsbeløpet (døgnsatsen) for å ta en liten tur ut i områdene være kr 100,-. Basert på tilbakemeldinger fra friluftslivsutøvere i kommunen så vil dette bli for kostbart for flere og etter vårt skjønn vil det øke terskelen til å bruke friluftslivsområdene. Hvor stor ulempen vil være for «friluftsfolket» er vanskelig å si noe om i og med at vedtaket ikke bygger på utredninger eller en medvirkningsprosess fra allmenheten og relevante brukerinteresser. Vi vet heller ikke om det skal føres regnskap for disse parkeringsplassene, noe vi mener kommunen må kunne dokumentere.

Det vi vet er at Fauske kommune har vedtatt denne avgiftsordningen i forbindelse med behandlingen av kommunebudsjettet og med formål om å hente inn mer penger. Vi mener av prinsipielt grunnlag at det er urimelig å avgiftslegge de viktigste utfartsområdene i kommunen som et tiltak for å generere økte inntekter. Vi mener videre at hjemmelen for dette er uavklart og høyst juridisk diskutabelt. FNF Nordland påklager derfor vedtaket.

Om parkeringsavgift i utfartsområder

Friluftslovens § 14 kommer til anvendelse på avgiftsparkering ved friluftsområder: «*Ferdse rett etter denne lov er ikke til hinder for at eier eller bruker etter løyve av kommunen kan kreve en rimelig avgift for adgangen til badestrand, teltplass eller annet opparbeidet friluftsområde, men avgiften må ikke stå i misforhold til de tiltak eier eller bruker har gjort på området til fordel for friluftsfolket. Det kan settes vilkår for slikt løyve.*».

Fauske kommune kan derfor med hjemmel i friluftsloven § 14 fastsette parkeringsavgift ved utfartsområder. Dette følger også av forarbeidene til friluftsloven og bekreftes i brev fra Klima- og miljødepartementet, datert 16.11.2020, til Norsk Friluftsliv (Vedlegg 1).

Kommunen kan imidlertid ikke fastsette en avgift etter friluftsloven § 14 som overstiger kostnadene med etablering og vedlikehold av tilretteleggingstiltakene. Det er de faktiske utgiftene det kan kreves avgift for. Avgiften må gå til kostnader knyttet til tilretteleggingstiltak som er gjennomført eller til å dekke løpende vedlikeholds- og driftsutgifter. Avgiftsnivået kan ikke overstige selvkost for etablering og drift av parkeringsplassen, jfr. bestemmelsens ordlyd; "rimelig avgift". Friluftsloven § 14 gir ikke hjemmel for å etablere næringsvirksomhet med sikte på å generere overskudd. Slik virksomhet må etableres på annet grunnlag.

Innføring av parkeringsavgift betinger altså at parkeringsplassene har som formål å betjene friluftslivsområdene og at det er gjennomført tilrettelegginger. En viktig presisering i denne saken er at «*avgiften må ikke stå i misforhold til de tiltak eier eller bruker har gjort på området til fordel for friluftsfolket*». Dette vilkåret begrenser størrelse på avgiften til selvkost og avgiften kan ikke være større enn at de dekker de reelle utgiftene til driften av parkeringsplassene. Det kan derfor ikke tas inn en avgift som dekker andre utgifter i kommunebudsjettet. Dersom det skal innføres en avgift må det gjøres en beregning av de reelle utgiftene til hver enkelt parkeringsplass. Deretter må det fastsettes et avgiftsnivå som dekker disse utgiftene.

Fauske kommune har vedtatt denne avgiftsordningen i forbindelse med behandlingen av kommunebudsjettet med formål om å hente inn mer penger (inntekt). Det kommer ikke frem av vedtaket at avgiftsnivået har som formål å betjene kostnadene, eller at det skal føres regnskap for disse parkeringsplassene.

FNF Nordland ber også Fauske kommune redegjøre for finansieringen av parkeringsplassen ved Kvalhornet og hvorfor den har samme sats som de øvrige utfartsstedene med parkeringsavgift. Fauske kommune har tidligere mottatt et større statlig tilskudd til denne parkeringsplassen. I den forbindelse lurer vi på om satsen er vurdert og satt med grunnlag i dette tilskuddet eller ikke. Vi reiser dette spørsmålet med henvisning til kravet om selvkost.

For ytterligere detaljer rundt parkeringsplasser og § 14 i friluftsloven viser vi til vedlagt brev (vedlegg 2), datert 11.12.2020 fra Miljødirektoratet til Fylkesmannen i Troms og Finnmark.

Andre merknader

En god og inkluderende prosess i forkant av vedtaket har vært fraværende og det er ikke gjort rede for hvilke konsekvenser vil det ha for kommunens innbyggere og utøvelsen av friluftsliv. Det er ikke et lovbestemt krav til dette, men kommunen hadde vært bedre tjent med større åpenhet i forkant og en prosess som blant annet kunne avklart:

- hvor det skal være parkeringsavgift og eventuell differensiering av satser
- fastsettelse av satser som ville vært allment akseptert
- bedre informasjonstiltak om hvordan man skal betale og om man faktisk er sikret en parkeringsplass eller ikke. Kjøper du et årskort kan du fritt parkere på alle parkeringene, mens dagsturer betales med døgnsetts med appen Easypark. Det er ikke gitt at alle brukere og alle telefoner kan bruke denne appen. Fauske kommune har et ansvar med å legge til rette for at alle kan betale, både innbyggere og turister. I Valnesfjord må du reise ned til Strømsnes for å kjøpe parkeringsbillett uten å være sikret ledig parkering i Fridalen. Du risikerer med andre ord å kjøpe en vare du ikke får med denne betalingsordningen.

Konklusjon

FNF Nordland mener Fauske kommune har hjemmel til å fastsette parkeringsavgift etter friluftsloven § 14, men at avgiften og satsene som er satt ikke står i forhold til fordelene for friluftsliv. Det er like satser for alle utfartsområdene til tross for forskjellige nivå på tilrettelegging og tilgjengelighet. Begrunnelsen for vedtaket og innføringen av parkeringsavgift er hensynet til kommunebudsjettet og for øke inntektene. Etter friluftsloven § 14 kan ikke avgiften tas inn for å generere overskudd eller dekke andre utgifter i kommunebudsjettet. Dersom det skal innføres en avgift må det gjøres en beregning av de reelle utgiftene til hver enkelt parkeringsplass. Deretter må det fastsettes et avgiftsnivå som dekker disse utgiftene.

Videre vil vedtaket være i strid med friluftslovens formål som er "*å verne friluftslivets naturgrunnlag og sikre allmenhetens rett til ferdsel, opphold mv. i naturen, slik at muligheten til å utøve friluftsliv som en helsefremmende, trivselsskapende og miljøvennlig fritidsaktivitet bevares og fremmes.*" For høye parkeringsavgifter kan reelt sett hindre utøvelse av friluftsliv ettersom bruk av bil er viktig (og avgjørende) for å oppsøke friluftslivsområdene.

Basert på henvendelser og innspill i den offentlige debatten og sosiale medier oppleves satsene som høye og betalingsmetoden uklar. Vedtaket virker å være forhastet og det er behov for en bedre juridisk begrunnelse for at det kan gjennomføres på denne måten. Vedtaket er heller ikke godt nok begrunnet og det bygger ikke på en demokratisk prosess med medvirkning fra allmennheten og relevante brukerinteresser.

FNF Nordland påklager herved vedtaket.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Nordland

Ylva Edvardsen
Styreleder

Gisle Sæterhaug
Koordinator

Kopi (per e-post) sendes:

Statsforvalteren i Nordland

